

Έγγραφο συνόδου

A9-0415/2023

7.12.2023

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με τις τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία με τις γειτονικές χώρες (2023/2076(INI))

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

Εισηγητής: Daniel Buda

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	17
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ Ή ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗ	20
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	21
ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	22

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία με τις γειτονικές χώρες
(2023/2076(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα άρθρα 4, 162, 174 έως 178 και 349 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων¹,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής²,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης³,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/562 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 223/2014 όσον αφορά τη δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE)⁴,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ)⁵,
- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 2018, σχετικά με κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού αντιμετώπισης νομικών και διοικητικών εμποδίων σε διασυνοριακό

¹ ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159.

² ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 60.

³ ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 94.

⁴ ΕΕ L 109 της 8.4.2022, σ. 1.

⁵ ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 19.

πλαίσιο (COM(2018)0373),

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 2017, με τίτλο «Ωθηση της ανάπτυξης και της συνοχής σε παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ» (COM(2017)0534),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 3ης Απριλίου 2020 με τίτλο «Κατευθυντήριες οδηγίες για τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης της ΕΕ για τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19»⁶,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 2020, σχετικά με την επίτευξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025 (COM(2020)0625),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 15ης Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή στην ΕΕ: 8η έκθεση για τη συνοχή⁷,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 9ης Μαΐου 2023, σχετικά με τον ρόλο της πολιτικής συνοχής στην αντιμετώπιση πολυδιάστατων περιβαλλοντικών προκλήσεων στη λεκάνη της Μεσογείου⁸,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 13ης Μαρτίου 2018, σχετικά με τις υστερούσες περιφέρειες της ΕΕ⁹,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη με τίτλο «EU lagging regions: state of play and future challenges» (Υστερούσες περιφέρειες της ΕΕ: τρέχουσα κατάσταση και μελλοντικές προκλήσεις), που δημοσίευσε η Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικής Έρευνας στις 26 Οκτωβρίου 2020¹⁰,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 11ης Σεπτεμβρίου 2018, σχετικά με την ώθηση της ανάπτυξης και της συνοχής σε παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ¹¹,
- έχοντας υπόψη την έκθεση του 2022 της Διακυβερνητικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή με τίτλο «Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change» (Κλιματική αλλαγή 2022: Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής. Συμβολή της ομάδας εργασίας III στην έκτη έκθεση αξιολόγησης που συνέταξε η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή)¹²,

⁶ EE C 111 I της 3.4.2020, σ. 1.

⁷ EE C 125 της 5.4.2023, σ. 100.

⁸ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2023)0133.

⁹ EE C 162 της 10.5.2019, σ. 24.

¹⁰ Μελέτη – European lagging regions: state of play and future challenges, European Parliament, Directorate-General for Parliamentary Research Services, Σεπτέμβριος 2020.

¹¹ EE C 433 της 23.12.2019, σ. 24.

¹² Διακυβερνητική επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Shukla, P.R. και ά.), Cambridge University Press, Cambridge, Ηνωμένο Βασίλειο και Νέα Υόρκη, Πολιτεία Ν. Υόρκης, ΗΠΑ, 2022.

- έχοντας υπόψη τη συμφωνία που συνήφθη κατά την 21η διάσκεψη των μερών της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (COP21) στις 12 Δεκεμβρίου 2015 στο Παρίσι (συμφωνία του Παρισιού),
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2021, με τίτλο «Για μια ανανεωμένη εταιρική σχέση με τη Νότια Γειτονία – ένα νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο»,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, της 1ης Ιουλίου 2021, με θέμα «Όραμα για την Ευρώπη: το μέλλον της διασυνοριακής συνεργασίας»¹³,
 - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, της 8ης Φεβρουαρίου 2017, με τίτλο «Αποκατάσταση των ελλειπόντων συνδυετικών κρίκων των μεταφορών στις παραμεθόριες περιφέρειες»¹⁴,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης (A9-0415/2023),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασυνοριακή συνεργασία της ΕΕ με γειτονικές χώρες, που συνορεύουν από ξηράς ή θαλάσσης, η οποία καλύπτει 184 περιφέρειες, 33 χώρες και 260 εκατομμύρια κατοίκους, είναι καίριας σημασίας για τις πολιτικές της ΕΕ·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 8 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει ότι η Ένωση αναπτύσσει προνομιακές σχέσεις με τις γειτονικές χώρες, με στόχο την εγκαθίδρυση χώρου ευημερίας και καλής γειτονίας, ο οποίος θεμελιώνεται στις αξίες της Ένωσης και χαρακτηρίζεται από στενές και ειρηνικές σχέσεις βασιζόμενες στη συνεργασία·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασυνοριακή συνεργασία αποτελεί σημαντικό βήμα στην προενταξιακή διαδικασία των υποψήφιων χωρών στην ΕΕ·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασυνοριακή συνεργασία συμβάλλει στην ειρήνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη κατά μήκος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ· στηρίζει τις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, τον σεβασμό των ευρωπαϊκών αξιών, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του περιβάλλοντος, των υπηρεσιών δημόσιας υγείας και των μέτρων ασφάλειας και προστασίας· συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για μια πιο έξυπνη, πιο πράσινη και πιο συνδεδεμένη ΕΕ με τις γειτονικές της χώρες, καθώς και στην αντιμετώπιση των περιφερειακών αναγκών όσον αφορά τη καλή συνεργασία, τη διακυβέρνηση και τις κοινές προκλήσεις· βοηθά στη προαγωγή της αμοιβαίας κατανόησης και εμπιστοσύνης· και συμβάλλει στην πρόληψη μελλοντικών συγκρούσεων και πολέμων με μέσα όπως το πρόγραμμα PEACE+·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι η τρέχουσα γεωπολιτική κατάσταση επιβεβαιώνει τη σημασία της σταθερότητας και της δημοκρατικής ανάπτυξης στις χώρες και τις περιφέρειες των

¹³ ΕΕ C 440 της 29.10.2021, σ. 6.

¹⁴ ΕΕ C 207 της 30.6.2017, σ. 19.

εξωτερικών συνόρων της ΕΕ·

- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 και, ιδίως, ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είχαν σοβαρές επιπτώσεις σε όλα τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας που υποστηρίζονται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας (ENI-CBC), στα οποία περιλαμβάνονται η Ρωσία και η Λευκορωσία, με σημαντικό αντίκτυπο στα μισά από τα προτεινόμενα προγράμματα για την περίοδο 2021-2027· εκτιμώντας ότι η πολιτική συνοχής μπορεί να συμβάλει στη διασυνοριακή συνεργασία, υπό την προϋπόθεση ότι θα διατηρηθεί η στρατηγική της προσέγγιση και θα συμφωνηθούν σημαντικά κονδύλια από τον προϋπολογισμό·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαρροή εγκεφάλων επηρεάζει δυσανάλογα ορισμένες λιγότερο ανεπτυγμένες παραμεθόριες περιφέρειες και, εάν δεν αντιμετωπιστεί, θα έχει μακροπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις στο μέλλον της Ένωσης·
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι σε ορισμένες παραμεθόριες περιοχές παρατηρείται υψηλό ποσοστό εξερχόμενης μετανάστευσης νεαρών ατόμων και ειδικευμένων εργαζομένων, γεγονός που καταδεικνύει την έλλειψη οικονομικής ανάπτυξης στις εν λόγω περιοχές· εκτιμώντας ότι η διασυνοριακή συνεργασία μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εύθραυστη πολιτικοοικονομική κατάσταση και η κατάσταση ασφαλείας στη Βόρεια Αφρική, καθώς και η διαχείριση της μεταναστευτικής κρίσης αναδεικνύουν την ανάγκη συνεργασίας στη λεκάνη της Μεσογείου·
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, δεδομένου ότι οι παραμεθόριες περιοχές είναι συχνά εκτεθειμένες σε εντάσεις και συρράξεις, η διασυνοριακή συνεργασία και η περιφερειακή διπλωματία έχουν θετικό αντίκτυπο στην πρόληψη και την επίλυση διαφορών και ενδεχόμενων κρίσεων·

Γενικές παρατηρήσεις για τα προγράμματα Interreg NEXT

1. εκφράζει την ικανοποίησή του για την ευθυγράμμιση των προγραμμάτων Interreg NEXT με τα προγράμματα Interreg, καθώς αυτό έχει τη δυνατότητα να απλοποιήσει τις διαδικασίες, να ενισχύσει τις συνέργειες μεταξύ των προγραμμάτων και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των ευρωπαϊκών επενδύσεων· επισημαίνει, ωστόσο, την ανάγκη για μεγαλύτερη απλούστευση των διαδικασιών τόσο στο στάδιο της αξιολόγησης όσο και της υλοποίησης των έργων, με μεγαλύτερη εστίαση στα ποσοτικοποιήσιμα αποτελέσματα, κατά περίπτωση, και στον συνολικό αντίκτυπο των έργων στην ανάπτυξη των περιφερειών και στη ζωή των πολιτών·
2. υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη διασυνοριακή συνεργασία με τις γειτονικές χώρες, καθώς γνωρίζουν τη γεωγραφική, πολιτιστική, γλωσσική και κοινωνική κατάσταση, τις ευκαιρίες, τους περιορισμούς και τις κοινές προκλήσεις·
3. υπογραμμίζει τη σημασία των διασυνοριακών έργων, συμπεριλαμβανομένων των έργων διαπροσωπικής κλίμακας, όσον αφορά την προσέγγιση των λαών και, ως εκ τούτου, τη δημιουργία νέων δυνατοτήτων βιώσιμης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο και διασυνοριακής συνεργασίας· τονίζει τη σημασία των διασυνοριακών επενδύσεων για

την ενίσχυση των καινοτομιών, της μεταφοράς τεχνολογίας, των κοινών λύσεων και των συνεργειών μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων και, μέσω αυτών, για την αύξηση της εδαφικής συνοχής πέραν των διοικητικών συνόρων και την ενίσχυση της αλληλεγγύης·

4. τονίζει ότι η κατανομή κονδυλίων για την περίοδο 2021-2027 κάθε άλλο παρά ιδανική είναι και υπογραμμίζει, συνεπώς, τη σημασία της οικονομικής ενίσχυσης των εν λόγω προγραμμάτων· εκφράζει την ικανοποίησή του για τη μεγαλύτερη λογοδοσία των τρίτων χωρών όσον αφορά τις ανακτήσεις από δικαιούχους του ιδιωτικού τομέα· δίνει έμφαση στη σημασία του κράτους δικαίου και των ίσων όρων ανταγωνισμού για όλους τους δικαιούχους, δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, και υπογραμμίζει την ανάγκη να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών, παράλληλα με τις δημόσιες επενδύσεις, στη βιώσιμη διαχείριση των παραμεθόριων περιοχών και των τρίτων χωρών θέτοντας περισσότερα κεφάλαια στη διάθεση του ιδιωτικού τομέα·
5. εκφράζει την ικανοποίησή του για τη δυνατότητα των διαχειριστικών αρχών να διαβιβάζουν δεδομένα στην Επιτροπή ηλεκτρονικά, αλλά ταυτόχρονα επισημαίνει ότι η συχνότερη διαβίβαση δεδομένων δεν θα πρέπει να συνεπάγεται περισσότερη γραφειοκρατία· τονίζει, ως εκ τούτου, τη σημασία των διαλειτουργικών συστημάτων τα οποία μπορούν να υποβάλλουν με αυτόματο τρόπο δεδομένα σε μια κοινή βάση δεδομένων και ενθαρρύνει την Επιτροπή να αναπτύξει περαιτέρω τη συνεργασία της με τις τρίτες χώρες στο πλαίσιο αυτό·
6. εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι τα μεγάλα έργα υποδομής δεν θα υπόκεινται πλέον σε έγκριση από την Επιτροπή·
7. εκφράζει την ικανοποίησή του για την κατάργηση του ορίου στη χρηματοδότηση της ΕΕ για μεγάλα έργα υποδομής και πιστεύει ότι η ανάπτυξη βιώσιμων υποδομών συμβάλλει στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των διασυνοριακών περιφερειών· υπογραμμίζει, ταυτόχρονα, την ανάγκη συμμετοχής του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, καθώς θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της καινοτομίας και στην ανάπτυξη υποδομών στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, της επικοινωνίας και της ψηφιοποίησης·
8. εγείρει το ζήτημα των μειζόνων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ, οι οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν και με την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ γειτονικών περιφερειών (π.χ. για ένα βιώσιμο μέλλον για τη Μεσόγειο, τον Εύξεινο Πόντο, τη Βαλτική Θάλασσα και άλλες θαλάσσιες λεκάνες· ένα βιώσιμο μέλλον για τις Άλπεις, τα Πυρηναία, τα Καρπάθια και άλλες οροσειρές· ένα βιώσιμο μέλλον για τις μεγάλες λεκάνες απορροής ποταμών όπως αυτές του Ρήνου, του Δούναβη, του Μεύση, κ.λπ.)·
9. τονίζει ότι η διασυνοριακή συνεργασία αποτελεί σημαντικό βήμα στις προενταξιακές διαδικασίες της ΕΕ, το οποίο ενθαρρύνει τις υποψήφιες χώρες να ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους και να έρθουν σε επαφή με τις εσωτερικές λειτουργίες της ΕΕ· επισημαίνει ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, οι υποψήφιες χώρες ενθαρρύνονται να έχουν στενότερη σύνδεση με τις πρωτοβουλίες και τους στόχους της ΕΕ, να ανταλλάσσουν εμπειρίες και να ξεκινήσουν τη διαδικασία οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης· τονίζει ότι οι υποψήφιες χώρες που έχουν συμμετάσχει στη διασυνοριακή συνεργασία

θα είναι ήδη εξοικειωμένες με τα προγράμματα και τα έργα της ΕΕ κατά την προσχώρησή τους στην ΕΕ·

10. επισημαίνει τον καίριο ρόλο της διασυνοριακής συνεργασίας στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών, της ασφάλειας του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και της επισιτιστικής ασφάλειας, καθώς και των οικοσυστημάτων στις παραμεθόριες περιοχές· υπογραμμίζει, εν προκειμένω, τη σημασία της πρόληψης και της κατάρτισης σχεδίων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για τη λήψη διασυνοριακών μέτρων σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή· τονίζει την ανάγκη να ενταθούν οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση του μετριασμού της στις εν λόγω περιοχές, ιδίως προκειμένου να ευθυγραμμιστούν με τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα·
11. υπογραμμίζει τις δυνατότητες της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως σε πιο αραιοκατοικημένες διασυνοριακές περιοχές, σε τομείς όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η κυκλική οικονομία, και ζητεί να αξιοποιηθούν καλύτερα οι υφιστάμενες ευκαιρίες για την ανάπτυξη βιώσιμης οικονομίας και ποιοτικών θέσεων εργασίας·

Διασυνοριακή συνεργασία με τις ανατολικές γειτονικές χώρες

12. χαιρετίζει την αναστολή της διασυνοριακής συνεργασίας με τη Ρωσία και τη Λευκορωσία ως συνέπεια του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, καθώς και την αναδρομολόγηση κεφαλαίων προς την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, γεγονός που έχει επιφέρει θεμελιώδεις αλλαγές στην ευρωπαϊκή διάρθρωση της ασφάλειας· τονίζει, κατά συνέπεια, την ανάγκη συνεργασίας στον τομέα της πολιτικής ασφάλειας προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι για αξιόπιστη συλλογική αποτροπή και άμυνα στο πλαίσιο της διασυνοριακής συνεργασίας·
13. εφιστά την προσοχή στη δυσχερή κατάσταση των όμορων περιοχών της Ρωσίας και της Λευκορωσίας μετά την αναστολή των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας με τις εν λόγω χώρες και ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεργαστεί στενά με τα κράτη μέλη που πλήττονται, με στόχο την ανεύρεση βιώσιμων λύσεων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων στις εν λόγω περιφέρειες·
14. ζητεί να χρησιμοποιηθούν κονδύλια από διασυνοριακά προγράμματα για την ανάπτυξη βιώσιμων υποδομών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής σιδηροδρομικών συνδέσεων και εγκαταστάσεων αποθήκευσης κοντά στα σύνορα της ΕΕ με την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, προκειμένου να εξορθολογιστεί η ροή αγαθών και σιτηρών, ώστε να διασφαλιστεί η παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια, να προωθηθεί η ανάπτυξη βιώσιμης οικονομίας και για τις δύο χώρες και να βοηθηθούν τα κράτη μέλη της πρώτης γραμμής, καθώς και η Μολδαβία και η Ουκρανία, για να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις·
15. αναγνωρίζει τη σημασία της προώθησης του τοπικού και περιφερειακού πολιτισμού και της διατήρησης της κληρονομιάς, καθώς και των εκπαιδευτικών και οικονομικών ανταλλαγών μεταξύ των παραμεθόριων περιοχών, προκειμένου να ενισχυθεί η αμοιβαία κατανόηση ως προς τα ήθη των γειτόνων και να δημιουργηθούν σημαντικά κίνητρα για πολυγλωσσική εκπαίδευση· υπογραμμίζει τη σημασία της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς όσον αφορά τις δημοκρατικές αξίες, και την ανάγκη βελτίωσης της

ποιότητας στον τομέα αυτό·

16. ζητεί να υποστηριχθούν έργα πιο βιώσιμων υποδομών που συμβάλλουν στη βελτίωση της συνδεσιμότητας των διασυνοριακών περιφερειών, στην τόνωση της κινητικότητας εντός και μεταξύ των περιφερειών αυτών και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και των ευκαιριών για τους κατοίκους των περιφερειών, καθώς και έργα που αντιμετωπίζουν την ανάγκη για υποδομές·
17. αναγνωρίζει τις τεράστιες προσπάθειες των εθνικών κυβερνήσεων, των τοπικών και περιφερειακών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών στα κράτη μέλη της ΕΕ που γειτνιάζουν με την Ουκρανία, καθώς και τις προσπάθειες της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, να φιλοξενήσουν εκτοπισμένους Ουκρανούς και να αντιμετωπίσουν όλες τις προκλήσεις που προκύπτουν από τον ρωσικό επιθετικό πόλεμο, συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος των σιτηρών από την Ουκρανία και της έλλειψης υποδομών μεταφορών· ζητεί, εν προκειμένω, να δοθεί η κατάλληλη στήριξη, μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας, για την κάλυψη των αναδυόμενων αναγκών·
18. υπογραμμίζει ότι, παρόλο που η Δημοκρατία της Μολδαβίας δεν βρίσκεται σε ανοιχτό πόλεμο με τη Ρωσία, διαθέτει κι εκείνη ζώνες διαμάχης που υποστηρίζονται από τη Ρωσία και έχει υποδεχθεί μεγάλο αριθμό Ουκρανών προσφύγων, και τονίζει ότι η οικονομική και κοινωνική κατάσταση της Μολδαβίας επηρεάστηκε σημαντικά από την παύση των εμπορικών της σχέσεων με τη Ρωσία· τονίζει, συνεπώς, ότι υπάρχει μεγάλη ανάγκη για σταθερές επενδύσεις και άνοιγμα της αγοράς, και ότι είναι παραπάνω από ευπρόσδεκτα τα κοινά έργα σε όλους τους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς·
19. εκφράζει την αγανάκτησή του για τις ανθρώπινες απώλειες και την καταστροφή κατοικιών και υποδομών στην Ουκρανία· τονίζει τον ενεργό ρόλο που θα πρέπει να διαδραματίσουν τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας και το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους στη βιώσιμη μεταπολεμική ανασυγκρότηση, και υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη στήριξης των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην Ουκρανία, με παράλληλη διατήρηση της βοήθειας προς τις γειτονικές περιφέρειες και ενθαρρύνοντας περισσότερη συνεργασία·
20. χαιρετίζει την πρωτοβουλία για τη συμπερίληψη της Ουκρανίας στο πρόγραμμα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας URBACT και την προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας ως παρατηρητών στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παρατηρήσεων για την Εδαφική Ανάπτυξη και τη Συνοχή (ESPON)·
21. εκφράζει τη λύπη του για τη χρήση από τη Ρωσία των πηγών ενέργειας ως μέσου άσκησης πολιτικής και οικονομικής πίεσης· ζητεί την άμεση διενέργεια ερευνών σχετικά με την οικονομική συνεργασία ορισμένων κρατών μελών με τη Ρωσία στον τομέα της ενέργειας, καθώς και περαιτέρω δράση για την ισχυροποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης ούτως ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από τη Ρωσία σε εκείνα τα κράτη μέλη που έχουν προβεί σε δραστηκή μείωση της συνεργασίας τους με το επιτιθέμενο μέρος και έχουν πληγεί από τις κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων γειτονικών χωρών·
22. εκφράζει τη λύπη του για την αύξηση της επιρροής της Ρωσίας στις γειτονικές χώρες, ιδίως μέσω χειραγώγησης και παραπληροφόρησης τόσο στα παραδοσιακά μέσα

ενημέρωσης όσο και στα διαδικτυακά μέσα κοινωνικής δικτύωσης, και υπογραμμίζει τη σημασία που έχει η ενίσχυση της συνεργασίας με τις εν λόγω χώρες, ιδίως στους τομείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, με στόχο την ενημέρωση των πολιτών τους και τη διαπαιδαγώγησή τους στις δημοκρατικές αξίες·

Συνεργασία σχετικά με τις θαλάσσιες λεκάνες

Λεκάνη του Εύξεινου Πόντου

23. τονίζει τη σημασία της χορήγησης αυξημένης χρηματοδοτικής στήριξης στο πρόγραμμα, δεδομένων των προκλήσεων ασφάλειας στον Εύξεινο Πόντο που προκύπτουν από τις ρωσικές επιθέσεις και τον αποκλεισμό των θαλάσσιων και παραδουνάβιων λιμένων, ο οποίος αποσκοπεί στην παρεμπόδιση των μεταφορών σιτηρών που είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομία της Ουκρανίας· επισημαίνει τον κίνδυνο που ενέχουν οι εν λόγω επιθέσεις για την ασφάλεια των κρατών μελών που συνορεύουν με την Ουκρανία·
24. επισημαίνει το δυναμικό των πηγών ενέργειας του Εύξεινου Πόντου, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν σε ένα βιώσιμο ενεργειακό μέλλον εξίσου και στην ΕΕ· τονίζει ότι, παρά το δυναμικό τους, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητες·
25. θεωρεί ότι το πρόγραμμα Interreg NEXT για τη λεκάνη του Εύξεινου Πόντου αναμένεται να διευκολύνει τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και την αποτελεσματική διαχείριση των κοινών πόρων·
26. τονίζει τη σημασία της ανάπτυξης βιώσιμου τουρισμού στις παράκτιες περιοχές του Εύξεινου Πόντου και υποστηρίζει ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς πρέπει να υιοθετήσουν μια υπεύθυνη προσέγγιση για την προστασία του περιβάλλοντος·
27. ζητεί να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον Εύξεινο Πόντο, ενισχύοντας την περιφερειακή συνεργασία για την αντιμετώπιση ζητημάτων ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις περιφερειακές συγκρούσεις και την ενεργειακή ασφάλεια, και ενθαρρύνοντας έργα για την αναβάθμιση των λιμένων και των σχετικών υποδομών και την αύξηση των συνδέσεών τους με υφιστάμενους κόμβους μεταφορών· ζητεί, ειδικότερα, τη σύνδεσή τους με τους διαδρόμους ΔΕΔ-Μ·
28. επιμένει ότι θα πρέπει να εγκριθεί μια συνεκτική στρατηγική για την περιοχή του Εύξεινου Πόντου και ότι θα πρέπει να αναπτυχθούν συνέργειες με το πρόγραμμα για τον Δούναβη 2021-2027·

Λεκάνη της Μεσογείου

29. υπογραμμίζει τη σημασία των ισχυρών οικονομικών και κοινωνικών εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες από τη λεκάνη της Μεσογείου· εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι ο αριθμός των χωρών που συμμετέχουν στα προγράμματα Interreg

MED για τη περίοδο 2021-2027 αυξάνεται·

30. ζητεί μια πιο συντονισμένη και αποδοτική χρήση των υπαρχόντων κονδυλίων, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κοινωνικών, κλιματικών και περιβαλλοντικών κανόνων, για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της λεκάνης της Μεσογείου, προωθώντας παράλληλα το δυναμικό των χερσαίων και υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·
31. θεωρεί ότι τα διασυνοριακά προγράμματα πρέπει να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων ασφάλειας και να στοχεύουν στην περιφερειακή σταθερότητα·
32. ζητεί τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, μεταξύ άλλων με τη χρηματοδότηση έργων που αποσκοπούν στην υποδοχή, τη φροντίδα και την παροχή κατάρτισης στους μετανάστες, ώστε να ανταπεξέρχονται στις προκλήσεις ενός ανταγωνιστικού οικονομικού περιβάλλοντος και να κατανοούν καλύτερα και να σέβονται τις ευρωπαϊκές αξίες, προάγοντας παράλληλα τη συμπεριληπτικότητα και στις δύο πλευρές της Μεσογείου·
33. αναγνωρίζει τον καίριο ρόλο της έρευνας και της καινοτομίας στην πρόληψη των κινδύνων φυσικών καταστροφών, τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και τη μείωση των εκπομπών CO₂, και τονίζει την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα σε έργα με ποσοτικοποιημένους στόχους ως προς τον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο·
34. τονίζει ότι, παρά το δυναμικό τους, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητες και ότι θα πρέπει να αξιοποιηθεί το εν λόγω δυναμικό, μεταξύ άλλων με τη συμμετοχή των ΜμΕ και των επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης·
35. επικροτεί τη στρατηγική WestMed για τη θαλάσσια λεκάνη στην περιοχή της Δυτικής Μεσογείου και τα προγράμματα Interreg, όπως το MARITTIMO, ως ορθά παραδείγματα άμεσης και διαφοροποιημένης συνεργασίας, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό επίπεδο, με κοινούς στόχους·
36. εκφράζει ικανοποίηση για την πρόοδο της μακροπεριφερειακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιφέρεια Αδριατικής-Ιονίου (EUSAIR), δια της οποίας κινητοποιήθηκαν τα κράτη μέλη και οι περιφέρειές τους, οι τρίτες χώρες και οι τοπικές αρχές τους· θεωρεί ότι η EUSAIR αποτελεί επιτυχημένο παράδειγμα όπου η Ένωση αποδείχθηκε κινητήρια δύναμη και φορέας ανοικτού χαρακτήρα· υποστηρίζει ότι οι ίδιες αυτές αρχές και μια παρόμοια κοινή προσέγγιση πρέπει να εφαρμοστούν και στις άλλες περιφέρειες της Μεσογείου·
37. καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να ζητήσει από την Επιτροπή να υποβάλει λεπτομερή μακροπεριφερειακή στρατηγική για τη Μεσόγειο, λαμβάνοντας υπόψη το νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο, ιδίως το τμήμα 5 («Πράσινη μετάβαση: ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, ενέργεια και περιβάλλον»), και να την εγκρίνει· εκφράζει τη λύπη του για τη συνεχή υποβάθμιση του περιβάλλοντος σε ολόκληρη τη θαλάσσια λεκάνη της Μεσογείου, την απώλεια βιοποικιλότητας και την αύξηση της ατμοσφαιρικής και θαλάσσιας ρύπανσης, ιδίως από πλαστικά και οικιακά απορρίμματα,

και ζητεί να αποφευχθούν, να περιοριστούν και να αντιμετωπιστούν μέσω της προώθησης της κυκλικής οικονομίας·

Προκλήσεις στον τομέα της διασυνοριακής συνεργασίας

38. σημειώνει ότι η ύπαρξη διαφορετικών νομικών και θεσμικών πλαισίων δημιουργεί πρόσθετα εμπόδια στην υλοποίηση των έργων, η οποία, ως εκ τούτου, καθίσταται μια δύσκολη πρόκληση· υπενθυμίζει ότι οι διοικητικές διαδικασίες μπορεί να είναι πολύπλοκες και χρονοβόρες, γεγονός που ενδέχεται να αποθαρρύνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να συμμετάσχουν στην εδαφική συνεργασία· καλεί την Επιτροπή να συμβάλει στην απλούστευση των εν λόγω διαδικασιών, καθιστώντας τις πιο προσιτές και διαφανείς·
39. σημειώνει ότι οι γλωσσικοί φραγμοί και οι πολιτισμικές διαφορές καθιστούν δυσχερέστερη την επικοινωνία και ενδέχεται να οδηγήσουν σε διοικητικό φόρτο, ο οποίος θα πρέπει να υπερβληθεί με κατάλληλα μέτρα·
40. τονίζει ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των κρατών όσον αφορά τις αρμοδιότητες των αρχών, καθώς και διαφοροποιήσεις στις περιφερειακές αρχές, οι οποίες ενδεχομένως να προκαλέσουν καθυστερήσεις· θεωρεί ότι πρέπει να ενθαρρυνθεί ο διάλογος μεταξύ των τοπικών αρχών και να προωθηθεί η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στα έργα εδαφικής συνεργασίας, με τη συμμετοχή μη κυβερνητικών οργανώσεων, κοινωνικών επιχειρήσεων και άλλων φορέων·
41. τονίζει ότι είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν μακροπρόθεσμα προγράμματα ανταλλαγής και επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ θεσμών και επιχειρήσεων στις διασυνοριακές περιφέρειες, με σκοπό την προαγωγή της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, και να ενισχυθεί ο διοικητικός συντονισμός μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης, αναδιοργάνωσης ή, κατά περίπτωση, συγκρότησης βιώσιμων λειτουργικών δομών για διασυνοριακή συνεργασία και δικτύων·
42. υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να θεσπιστεί σύστημα βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων διαπολιτισμικών ανταλλαγών, ώστε να προωθείται η εκμάθηση κοινών γλωσσών, η βαθύτερη κατανόηση των πολιτισμών των περιφερειών και να διευκολύνεται η συνεργασία μεταξύ των διασυνοριακών κοινοτήτων, και τονίζει ότι το εν λόγω σύστημα θα πρέπει επίσης να διαθέτει επιχειρηματικές και διοικητικές πτυχές, για την τόνωση της οικονομικής και της διοικητικής ανάπτυξης·
43. δηλώνει την ανάγκη προσαρμογής των προγραμμάτων στις επιμέρους ανάγκες και ιδιαιτερότητες κάθε συμμετέχουσας χώρας/περιφέρειας· ζητεί να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για το ζήτημα αυτό·
44. σημειώνει ότι η πανδημία COVID-19 είχε αρνητικό αντίκτυπο στις παραμεθόριες περιοχές και έχει επηρεάσει την υλοποίηση των τρεχόντων προγραμμάτων και έργων·
45. επισημαίνει ότι η έλλειψη κατάλληλων υποδομών και δικτύων μεταφορών, ιδίως στην περίπτωση της θαλάσσιας και νησιωτικής διασυνοριακής συνεργασίας, παρακωλύει το εμπόριο και την κινητικότητα και περιπλέκει τη συνεργασία·

46. επισημαίνει τις ιδιαίτερες προκλήσεις των θαλάσσιων συνόρων και την ανάγκη αναγνώρισής τους ως σύνορα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συγκεκριμένες απαιτήσεις, που προκύπτουν ειδικότερα λόγω γλωσσικών και πολιτισμικών διαφορών, διοικητικών και νομικών επιβαρύνσεων, κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων και περιβαλλοντικών ζητημάτων·

Ευκαιρίες διασυνοριακής συνεργασίας

47. τονίζει ότι, δεδομένων των πολλαπλών κρίσεων και συρράξεων, η διασυνοριακή συνεργασία με γειτονικές χώρες απαιτεί επενδύσεις στην ανθεκτικότητα των χωρών και των κοινωνιών, και ότι οι προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης θα πρέπει να συμβάλουν στην ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης εκατέρωθεν των συνόρων, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, κοινωνική δικαιοσύνη, ευκαιρίες απασχόλησης και οικονομική ευημερία·
48. πιστεύει ότι η διασυνοριακή συνεργασία πιθανώς θα συμβάλλει σημαντικά στην ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας, και των διοικητικών ικανοτήτων των χωρών εταίρων· υπογραμμίζει τη σημασία των Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) όσον αφορά τη διευκόλυνση και την προώθηση της εδαφικής συνεργασίας, ιδίως στη διαχείριση των διασυνοριακών υπηρεσιών μεταφορών ή νοσοκομείων, στην υλοποίηση ή διαχείριση διασυνοριακών αναπτυξιακών έργων και στην ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών·
49. υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό τα διασυνοριακά προγράμματα της ΕΕ να συγκαταλέγουν τον πολιτισμό ως σημαντικό δείκτη περιφερειακής ανάπτυξης, ιδίως σε παραμεθόριες περιοχές όπου οι άνθρωποι που ζουν εκατέρωθεν των συνόρων έχουν το ίδιο πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο, προκειμένου να εξασφαλιστούν δυναμικές περιφέρειες και να αυξηθεί η ελκυστικότητά τους, να αυξηθούν οι πολιτισμικές ανταλλαγές και να προαχθεί η πολυμορφία και η αλληλεγγύη πέραν των συνόρων της ΕΕ·
50. υπογραμμίζει το γεγονός ότι τα προγράμματα προσφέρουν ευκαιρίες για διεξοδικό διάλογο με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, μεταξύ άλλων με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, της ακαδημαϊκής κοινότητας, των πολιτών, των ΜΚΟ και του ιδιωτικού τομέα· τονίζει ιδιαίτερα τη σημασία των διασυνοριακών προγραμμάτων για τις υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες, καθώς παρέχουν στις τοπικές και εθνικές αρχές τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με την ενωσιακή νομοθεσία·
51. σημειώνει ότι η διασυνοριακή συνεργασία μπορεί να συμβάλει περαιτέρω στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, στην προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, της απασχόλησης, του εμπορίου και της εδαφικής συνοχής, καθώς και στη βελτίωση της κινητικότητας των ατόμων και της συνδεσιμότητας των περιφερειών·
52. τονίζει τη σημασία της διασυνοριακής συνεργασίας για την ψηφιοποίηση, και υπογραμμίζει την ανάγκη για κοινά έργα στον τομέα των ψηφιακών υποδομών, ιδίως στις δημόσιες υπηρεσίες, έχοντας ως στόχο τη δημιουργία ενός δημοσίου τομέα που θα χαρακτηρίζεται από συνοχή και αποτελεσματικότητα και θα εστιάζει στις ανάγκες του συνόλου·

53. τονίζει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν στενότερα με τις γειτονικές χώρες στον τομέα της υγειονομικής περιθάλψης και των υπηρεσιών άμεσης ανάγκης και να ενισχύσουν την ικανότητα των ΜΜΕ και των επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης να δραστηριοποιούνται διασυνοριακά·
54. τονίζει τη σημασία της δικτύωσης και της συγκριτικής αξιολόγησης για την εξάλειψη των εμποδίων στη διασυνοριακή συνεργασία και επισημαίνει ότι αυτό θα επιτρέψει την καλύτερη χρήση εργαλείων, όπως είναι οι ΕΟΕΣ, το εργαλείο ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων και η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία κοινοτήτων·
55. τονίζει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν οι επενδύσεις σε δημόσιες υπηρεσίες υψηλής ποιότητας όσον αφορά την οικοδόμηση κοινωνικής ανθεκτικότητας και την αντιμετώπιση οικονομικών, υγειονομικών και κοινωνικών κρίσεων·
56. χαιρετίζει τη συνεχή προσήλωση της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου στο πρόγραμμα PEACE, το οποίο διαδραματίζει καίριο ρόλο στη συνεργασία μεταξύ των παραμεθόριων περιοχών της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας·
57. υπογραμμίζει τον ζωτικό ρόλο του προγράμματος PEACE PLUS στη διατήρηση σχέσεων καλής γειτονίας στις περιφέρειες και στη διασφάλιση της κοινωνικοοικονομικής τους ανάπτυξης·

Συστάσεις πολιτικής

58. συνιστά μεγαλύτερη συμπληρωματικότητα μεταξύ των έργων και τονίζει την ανάγκη για συνέργειες με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία της ΕΕ που έχουν την ίδια γεωγραφική και θεματική κάλυψη, προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε διπλή χρηματοδότηση· τονίζει ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027, είναι αναγκαίο τα στοχευμένα προγράμματα να προσδιορίζουν σαφώς τις απαιτήσεις και τις προτεραιότητες οι οποίες είναι κοινές στις περιφέρειες κατά μήκος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και συμπληρωματικές, χωρίς να αλληλεπικαλύπτονται, με άλλες χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ πρωτοβουλίες·
59. θεωρεί ότι θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω ο ρόλος των μακροπεριφερειακών στρατηγικών της ΕΕ για την αντιμετώπιση προκλήσεων που συνδέονται με τις παραμεθόριες περιοχές·
60. υπογραμμίζει την ανάγκη ανάπτυξης μιας πλήρως ολοκληρωμένης στρατηγικής για τις υποδομές μεταφορών (οδικές, σιδηροδρομικές, πλωτές) στον τομέα της διασυνοριακής διακυβέρνησης, λαμβανομένης υπόψη της διασυνοριακής περιφέρειας στο σύνολό της· τονίζει ότι είναι σημαντικό να αναπτυχθούν πιο βιώσιμες λύσεις κινητικότητας σε όλες τις διασυνοριακές περιοχές, μεταξύ άλλων μέσω της πολιτικής για το ΔΕΔ-Μ· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προωθήσουν την έξυπνη κινητικότητα·
61. συνιστά την προώθηση χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ με προστιθέμενη κοινωνική και οικονομική αξία, προκειμένου να αυξηθεί το επίπεδο ενημέρωσης σχετικά με τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η ΕΕ·
62. καλεί την Επιτροπή να μειώσει τον γραφειοκρατικό φόρτο, να απλουστεύσει σημαντικά

τις διαδικασίες και να μειώσει τα εμπόδια που σχετίζονται με τη διαφορετική νομοθεσία· επιμένει ότι αυτό θα πρέπει να καθιστά δυνατή την κάλυψη των πραγματικών αναγκών των διασυνοριακών περιοχών· τονίζει ότι η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη απαιτεί δράση σε όλα τα επίπεδα· αναγνωρίζει ρητά τη σημασία της προσοχής που πρέπει να δοθεί στις αγροτικές περιοχές των διασυνοριακών περιφερειών, οι οποίες αντιμετωπίζουν κυρίως προκλήσεις δημογραφικού χαρακτήρα·

63. ζητεί καλύτερο συντονισμό, διάλογο και περαιτέρω ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ περιφερειών και κρατών, για παράδειγμα μέσω μιας πλατφόρμας όπως αυτή του προγράμματος INTERREG Europe· παροτρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν εν προκειμένω τη συνεργασία, και καλεί τα κράτη μέλη να παράσχουν στις τοπικές και περιφερειακές αρχές τα εργαλεία και τους πόρους που χρειάζονται για την προώθηση μιας φιλόδοξης διασυνοριακής συνεργασίας· αναφέρει ότι οι δημόσιες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές υπηρεσίες θα πρέπει να είναι ανοιχτές, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές για τους πολίτες εκατέρωθεν των συνόρων·
64. τονίζει ότι, σύμφωνα με την αρχή της εταιρικής σχέσης, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές και οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα θα πρέπει να συμμετέχουν εξ αρχής στην προετοιμασία και την υλοποίηση των έργων, στον μέγιστο δυνατό βαθμό· καλεί την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο παροχής τεχνικής υποστήριξης στις τοπικές και περιφερειακές αρχές των γειτονικών χωρών για να τις βοηθήσει να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν έργα εδαφικής συνεργασίας· ζητεί περαιτέρω να καταρτιστούν σχετικές κατευθυντήριες γραμμές·
65. καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει την ενσωμάτωση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στα μελλοντικά σχέδια δράσης για τη διασυνοριακή συνεργασία, ώστε καμία περιοχή και κανένας άνθρωπος να μη μείνει στο περιθώριο·
66. καλεί την Επιτροπή να συνεργαστεί περαιτέρω με τα κράτη εταίρους για την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας, παρέχοντας, όπου απαιτείται, τεχνογνωσία προκειμένου να βοηθήσει τις ομόλογες αρχές των χωρών εταίρων και να βελτιώσει τις πληροφορίες που τους παρέχονται όσον αφορά τις διαδικασίες και τους όρους πρόσβασης σε ενωσιακή χρηματοδότηση·
67. ζητεί να αυξηθεί ο συνολικός προϋπολογισμός για τη διασυνοριακή εδαφική συνεργασία·
68. θεωρεί ότι η σύσταση κοινών διασυνοριακών συμβουλίων τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως εκείνο που συστάθηκε μεταξύ της Ρουμανίας και της Μολδαβίας με στόχο να συμβάλει στην ανάπτυξη κοινών έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος, θα μπορούσε να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση·
69. ενθαρρύνει τις προσπάθειες για την προσέγγιση των χωρών εταίρων με την ΕΕ, την τόνωση των εσωτερικών μεταρρυθμίσεων, την ανάπτυξη ικανοτήτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και την προώθηση της τοπικής δημοκρατίας, της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και της αποκεντρωμένης συνεργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας στο πλαίσιο της EuroNest και της Διάσκεψης των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για την Ανατολική Εταιρική Σχέση —για την Ανατολική Γειτονία— και στο πλαίσιο της Ευρωμεσογειακής Περιφερειακής και Τοπικής Συνέλευσης και της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Ένωσης για τη Μεσόγειο —για

τη Νότια Γειτονία·

70. τονίζει την ανάγκη να αυξηθούν οι προσπάθειες και να διατεθούν περισσότεροι πόροι για διασυνοριακά έργα που αποσκοπούν στην ανάπτυξη υποδομών πληροφορικής και στην επέκταση της πρόσβασης σε ευρυζωνικά δίκτυα, ώστε να υποστηριχθεί η οικονομική και κοινωνική συνεργασία μεταξύ των διασυνοριακών περιοχών· υπογραμμίζει τον καθοριστικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν η τεχνολογία και οι καινοτομίες που επιφέρει η τεχνητή νοημοσύνη στην ενίσχυση των δεσμών, στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και στη βελτίωση και απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών·
71. τονίζει τη σημασία του εντοπισμού και της αποφυγής τόσο των αλληλεπικαλύψεων όσο και των περιττών δαπανών στα διαφορετικά ευρωπαϊκά προγράμματα και πρωτοβουλίες·
72. συνιστά την τακτική διενέργεια αξιολογήσεων των έργων διασυνοριακής συνεργασίας ώστε να διασφαλίζεται η αποδοτική χρήση των ενωσιακών δημοσιονομικών πόρων·
 -
 - ◦
73. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στην Επιτροπή των Περιφερειών, καθώς και στα εθνικά και περιφερειακά κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η παρούσα έκθεση πρωτοβουλίας εκπονήθηκε έπειτα από την ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου¹, στην οποία διαπιστώθηκε ότι η διασυνοριακή συνεργασία με γειτονικές χώρες παρείχε πολύτιμη στήριξη, παρότι τα προγράμματα ξεκίνησαν με καθυστέρηση, και ότι η συμπληρωματικότητά τους με άλλα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα ήταν ανεπαρκής. Η έκθεση πρωτοβουλίας καλύπτει τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και της περιοχής γειτονίας που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ) και τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ), λόγω της συμμετοχής της Τουρκίας στα προγράμματα Interreg NEXT MED και Interreg NEXT για τη λεκάνη του Ευξείνου Πόντου.

Η διασυνοριακή συνεργασία αποτελεί βασικό στοιχείο της ενωσιακής πολιτικής έναντι των γειτόνων της, προωθώντας τη συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ και των γειτονικών χωρών που μοιράζονται χερσαία ή θαλάσσια σύνορα. Η διασυνοριακή συνεργασία συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη κατά μήκος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και συντελεί στη μείωση των διαφορών στο βιοτικό επίπεδο και στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων.

Τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας έχουν προσφέρει σημαντική και πολύτιμη στήριξη σε περιφέρειες εκατέρωθεν των συνόρων. Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα οφέλη και τις προκλήσεις της συνεργασίας. Υπογραμμίζει επίσης τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών.

Η έκθεση θέτει στο προσκήνιο τη διασυνοριακή συνεργασία μετά τις δραματικές εξελίξεις στην Ουκρανία. Ως αποτέλεσμα του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και της στήριξης της εν λόγω επίθεσης από τη Λευκορωσία, η υλοποίηση των προγραμμάτων ΕΜΓ-ΔΣ με την Ουκρανία, τη Μολδαβία, τη Ρωσία και τη Λευκορωσία έχει διαταραχθεί σημαντικά. Η Επιτροπή ανέστειλε όλες τις χρηματοδοτικές συμφωνίες με τη Ρωσία και τη Λευκορωσία, γεγονός που σημαίνει ότι δεν κατέστη δυνατή η καταβολή πληρωμών σε εταίρους στη Ρωσία και τη Λευκορωσία μετά την έναρξη των εχθροπραξιών. Έχουν εγκριθεί σε επίπεδο ΕΕ μέτρα μετριασμού για τον καθορισμό των ιδιαιτεροτήτων των προγραμμάτων που αντιμετωπίζουν «διαταραχές στην υλοποίηση», ώστε να καταστεί δυνατή η συνέχιση των εν λόγω διασυνοριακών προγραμμάτων αποκλειστικά στην επικράτεια των κρατών μελών.

Η πανδημία COVID-19 έχει επίσης οδηγήσει σε ακυρώσεις ή καθυστερήσεις σε ορισμένα έργα. Δεδομένου ότι οι παραμεθόριες περιφέρειες υπέστησαν σοβαρές συνέπειες μετά τη θέσπιση περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας, η υλοποίηση των έργων είναι συχνά άνιση και οι προθεσμίες έχουν μεταταθεί χρονικά.

Ο εισηγητής προτείνει μια έκθεση πρωτοβουλίας χωριζόμενη σε 7 κεφάλαια, τα οποία έχουν ως στόχο να παρουσιάσουν τα βασικά χαρακτηριστικά της διασυνοριακής συνεργασίας υπό το πρίσμα των πλέον πρόσφατων γεγονότων.

Η έκθεση αρχίζει με την παρουσίαση ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών των προγραμμάτων Interreg NEXT και των κύριων αλλαγών σε σύγκριση με τα προγράμματα

¹ <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/cross-border-27-2022/en/index.html>

ΕΜΓ-ΔΣ, όπως η απλούστευση των διαδικασιών μέσω της ευθυγράμμισης των προγραμμάτων Interreg NEXT με τα προγράμματα Interreg.

Ο εισηγητής επισημαίνει επίσης τα ειδικά ζητήματα που σχετίζονται με τη συνεργασία με τις ανατολικές γειτονικές χώρες, τονίζοντας τη σημασία της χρήσης των νέων διασυνοριακών προγραμμάτων Interreg NEXT για την υλοποίηση απτών έργων που συμβάλλουν στη συνδεσιμότητα της Ουκρανίας με τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθιστούν επίσης αποτελεσματικότερη τη μεταφορά εμπορευμάτων και σιτηρών. Επιπλέον, η έκθεση τονίζει τη σημασία των προγραμμάτων για τη μεταπολεμική ανασυγκρότηση.

Ειδικότερα, η έκθεση καλύπτει τις προκλήσεις της συνεργασίας στην περιοχή του Εύξεινου Πόντου και στη λεκάνη της Μεσογείου. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν ζητήματα όπως η περιφερειακή ανάπτυξη, το περιβάλλον, οι υποδομές μεταφορών, η μετανάστευση και η ασφάλεια. Η έκθεση τονίζει τη σημασία των προγραμμάτων Interreg NEXT τόσο για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών όσο και για την επίτευξη ενεργειακής ασφάλειας.

Ο εισηγητής προσδιορίζει τους διοικητικούς και γλωσσικούς φραγμούς και τις νομικές αβεβαιότητες ως τα κύρια εμπόδια για την υλοποίηση των έργων. Η αβέβαιη πολιτική κατάσταση σε πολλές χώρες της λεκάνης της Μεσογείου, ο πόλεμος στην Ουκρανία και, κυρίως, η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την ασφάλεια στον Εύξεινο Πόντο, συντελούν στην επιδείνωση των προκλήσεων για τη συνεργασία.

Τέλος, οι συστάσεις πολιτικής επικεντρώνονται στη μεγαλύτερη συμπληρωματικότητα μεταξύ των έργων και σε συνέργειες μεταξύ των ταμείων, καθώς και στη μέγιστη απλούστευση των διαδικασιών.

Ο εισηγητής πιστεύει ότι τα προγράμματα Interreg NEXT δεν αποτελούν απλώς ευκαιρία για να βοηθηθεί η υγιής συνεργασία μεταξύ των παραμεθόριων περιοχών, αλλά έχουν επίσης τη δυνατότητα να ανταπεξέλθουν στις πραγματικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η σύγχρονη κοινωνία, είτε πρόκειται για τον πόλεμο στην Ουκρανία είτε για μεταναστευτικά ζητήματα στη λεκάνη της Μεσογείου.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ Ή ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗ**

Ο εισηγητής δηλώνει, υπό την αποκλειστική του ευθύνη, ότι δεν έλαβε εισηγήσεις από οντότητα ή πρόσωπο που πρέπει να επισημανθεί στο παρόν παράρτημα δυνάμει του άρθρου 8 του παραρτήματος Ι του Κανονισμού.

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία έγκρισης	30.11.2023
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 27 - : 0 0 : 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	François Alfonsi, Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoș, Andrea Cozzolino, Μανώλης Κεφαλογιάννης, Nora Mebarek, Alin Mituța, Andželika Anna Możdżanowska, Niklas Nienaa, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Witold Pahl, Wolfram Pirchner, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Katalin Cseh, Mónica Silvana González, Elena Lizzi, Denis Nesci, Bronis Ropé
Αναπληρωτές (άρθρο 209 παράγραφος 7 του Κανονισμού) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Francisco Guerreiro

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

27	+
ECR	Andželika Anna Możdżanowska, Denis Nesci
ID	Elena Lizzi, André Rougé
NI	Andrea Cozzolino
PPE	Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Daniel Buda, Μανώλης Κεφαλογιάννης, Andrey Novakov, Witold Pahl, Wolfram Pirchner
Renew	Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoș, Katalin Cseh, Alin Mituța
S&D	Isabel Carvalhais, Mónica Silvana González, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Francisco Guerreiro, Niklas Nienaa, Caroline Roose, Bronis Ropé

0	-

0	0

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή